

Wersja zanonimizowana

Wpisano do rejestru	
Tribunału Sprawiedliwości pod numerem	MOF 858
Luksemburg, dnia	01. 03. 2019
Faks/E-mail:	21/2/19
Wpłynęło dnia:	27/2/19
	Sekretarz, M. Aleksiejew Kierownik wydziału

C-199/19 - 1

Sprawa C-199/19

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

27 lutego 2019 r.

Oznaczenie sądu krajowego:

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi (Polska)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

24 stycznia 2019 r.

Strona powodowa w ramach powództwa głównego i strona pozwana w ramach powództwa wzajemnego:

RL sp. z o.o. z siedzibą w Ł.

Strona pozwana w ramach powództwa głównego i strona powodowa w ramach powództwa wzajemnego:

J.M.

[OMISSIS]

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XIII Wydział [OMISSIS]:

[OMISSIS] [composition]

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2019 roku na rozprawie [OMISSIS]

sprawy z powództwa głównego RL spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

z siedzibą w Ł.

przeciwko J.M.

o zapłatę kwoty 1.767,30 zł

oraz sprawy z powództwa wzajemnego J.M.

przeciwko RL spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.

o zapłatę kwoty 984 zł

postanawia:

1. [OMISSIS] [mention procédurale]
2. na podstawie art. 267 lit. a [OMISSIS] [TFUE] zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
 - a) czy art. 2 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/7UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych (Dz.Urz. UE L Nr 48, str. 1), transponowany do polskiego porządku prawnego przez art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 118), należy interpretować w ten sposób, że za transakcje prowadzące do dostawy towaru lub do świadczenia usługi za wynagrodzeniem (transakcje handlowe) należy uznawać również umowy, których świadczenie charakterystyczne polega na odpłatnym oddaniu rzeczy do czasowego korzystania (np. umowy najmu lub umowy dzierżawy);
 - b) w razie odpowiedzi twierdzącej na powyższe pytanie - czy art. 5 ww. dyrektywy, transponowany do polskiego porządku prawnego przez art. 11 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, należy interpretować w ten sposób, [Or. 2] że przez uzgodnienie przez strony transakcji handlowej harmonogramu płatności w ratach należy uznawać również uzgodnienie okresowego spełniania przez dłużnika świadczenia pieniężnego, w tym także w razie zawarcia umowy na czas nieoznaczony;
3. zawiesić postępowanie w obu sprawach [OMISSIS] [mention procédurale]
[Or. 3] [OMISSIS] [répétition d'information]
[OMISSIS] [adresse]
[OMISSIS] [répétition d'information]
[OMISSIS]

[Or. 4] [OMISSIS] [détails concernant les parties de la procédure]

I. [OMISSIS] [répétition d'information procédurale]

[Or. 5]

II. [OMISSIS] [répétition des questions préjudiciels]

III. Omówienie przedmiotu sporu i przebiegu postępowania.

III.1 10 kwietnia 2018 roku powódka RL spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. (spółka prawa polskiego) złożyła do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi pozew (główny) przeciwko zamieszkałemu w Polsce pozwanemu J.M. o zapłatę kwoty 1.767,30 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty. W pozwie wskazano, że strony łączyła umowa najmu, na mocy której powódka, jako wynajmujący, oddała pozwanemu, jako najemcy, do używania lokal użytkowy położony w Łodzi, zaś pozwany obowiązany był do zapłaty czynszu oraz opłat eksploatacyjnych stanowiących ekwiwalent kosztów utrzymania budynku ponoszonych przez powódkę. Umowa została zawarta 15 stycznia 2015 roku na czas nieoznaczony. Pozwany obowiązany był płacić miesięczny czynsz w oznaczonej wysokości, z góry, do 10. dnia każdego miesiąca. Do faktury za najem [Or. 6] miały być również doliczone określone w umowie najmu ryczałtowo opłaty eksploatacyjne. Pozwany zgodnie z obowiązkiem wynikającym z umowy najmu uiścił powódce kaucję na zabezpieczenie w wysokości 984 zł. Dalej powódka wskazała, że pozwany na przestrzeni od września 2015 roku do grudnia 2017 roku zapłacił z opóźnieniem należności wynikające z szesnastu faktur VAT wystawionych przez powódkę tytułem należności czynszowych i opłat eksploatacyjnych za szesnaście oddzielnych miesięcy (szesnaście okresów rozliczeniowych). W związku z tym powódka wystawiła pozwanemu notę księgową na łączną kwotę 2.751,30 zł tytułem sumy szesnastu równowartości w złotych polskich kwoty 40 euro za opóźnienie w zapłacie należności czynszowych i opłat eksploatacyjnych wynikających z ww. faktur VAT. Powódka wskazała również, że złożyła pozwanemu oświadczenie o potrąceniu przysługującej jej wyżej opisanej wierzytelności w wysokości 2.751,30 zł z wierzytelnością pozwanego o zwrot kaucji w wysokości 984 zł. W wyniku potrącenia doszło do wzajemnego umorzenia wskazanych wierzytelności do kwoty 984 zł, co oznacza, że pozwanemu nie przysługuje roszczenie o zwrot kaucji, zaś powódce przysługuje roszczenie o zapłatę kwoty 1.767,30 zł.

III.2 W sprawie został wydany przez referendarza sądowego nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym w całości uwzględniono żądanie pozwu głównego.

III.3 Pozwany J.M. wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty zaskarżając nakaz w całości, wskutek czego nakaz utracił moc. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. Jednocześnie ze sprzeciwem pozwany wniósł pozew wzajemny przeciwko powódce (pозwanej wzajemnej) o zapłatę kwoty 984 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 16 lutego 2018 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kaucji uiszczonej na zabezpieczenie łączącej strony umowy najmu. Wśród kilku zarzutów postawionych żądaniu pozwu głównego i oświadczeniu o potrąceniu (m.in. zarzut braku opóźnienia w zapłacie należności z kilku wymienionych przez powódkę w pozwie faktur VAT, zarzut nadużycia prawa podmiotowego przez powódkę w żądaniu zapłaty równowartości w złotych polskich kwoty 40 euro za kilkudniowe opóźnienie w zapłacie należności z pozostałych faktur VAT), pozwany (powód wzajemny) podniósł najdalej idący zarzut merytoryczny mający uzasadnić oddalenie powództwa głównego w całości i uwzględnienie, również w całości, powództwa wzajemnego, dotyczący braku zastosowania do oceny łączącej strony umowy najmu ustawy o terminach zapłaty [Or. 7] w transakcjach handlowych, w oparciu o której przepisy powódka (pозwana wzajemna) wywiodła wierzytelność w łącznej wysokości 2.751,30 zł. Pozwany (powód wzajemny) wskazał, że w myśl przywołanej ustawy umowa najmu nie jest transakcją handlową, bowiem nie jest umową o świadczenie usług, lecz umową o czasowe korzystanie z rzeczy.

III.4 [OMISSIS] [répétition d'information procédurale]

IV. Treść przepisów prawnych mających zastosowanie w sprawie

IV.1 Prawo Unii Europejskiej:

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych (Dz.U.UE L z dnia 23 lutego 2011 r.)

(2) W ramach rynku wewnętrznego większość towarów i usług dostarczanych jest przez podmioty gospodarcze innym podmiotom gospodarczym oraz organom publicznym na zasadzie odroczenia płatności, zgodnie z którą dostawca pozostawia swojemu klientowi czas na zapłacenie faktury, w terminie uzgodnionym przez strony, określonym w fakturze dostawcy lub przewidzianym przez prawo.

(3) Wiele płatności w transakcjach handlowych między podmiotami gospodarczymi lub między podmiotami gospodarczymi a organami publicznymi dokonywanych jest po terminie uzgodnionym w umowie lub określonym w

ogólnych warunkach handlowych. Chociaż towary zostały dostarczone, a usługi świadczone, wiele odpowiadających im faktur płaconych jest długo po terminie. Takie opóźnienia w płatnościach mają negatywny wpływ na płynność finansową i komplikują zarządzanie finansami przedsiębiorstw. Wpływa to również na ich [Or. 8] konkurencyjność i rentowność, gdy z powodu opóźnień w płatnościach wierzyciel zmuszony jest sięgać do zewnętrznych źródeł finansowania. Ryzyko takich negatywnych skutków znacznie wzrasta w okresach spowolnienia gospodarczego, kiedy uzyskanie dostępu do finansowania jest trudniejsze.

(11) Dostawa towarów oraz świadczenie usług za wynagrodzeniem, do których ma zastosowanie niniejsza dyrektywa, powinny obejmować także projektowanie i wykonawstwo robót publicznych oraz robót budowlanych i inżyniersko-budowlanych.

[OMISSIS] [provision auquel le texte ne se réfère pas]

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy zastosowanie mają następujące definicje:

- 1) „transakcje handlowe” oznaczają transakcje między przedsiębiorstwami lub między przedsiębiorstwami a organami publicznymi, które prowadzą do dostawy towarów lub świadczenia usług za wynagrodzeniem;

Artykuł 5

Harmonogramy płatności

Niniejsza dyrektywa nie narusza prawa stron do uzgadniania harmonogramów płatności w ratach, z zastrzeżeniem stosownych przepisów mającego zastosowanie prawa krajowego. W takich przypadkach, gdy którakolwiek z rat nie zostanie zapłacona w uzgodnionym terminie, odsetki i rekompensata przewidziane w niniejszej dyrektywie naliczane są wyłącznie na podstawie zaległych kwot.

IV.1 Prawo krajowe:

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 1025)

Art. 5 Nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

[Or. 9] Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 118)

Art. 4 Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) transakcja handlowa - umowę, której przedmiotem jest odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usługi, jeżeli strony, o których mowa w art. 2, zawierają ją w związku z wykonywaną działalnością;

Art. 7

1. W transakcjach handlowych - z wyłączeniem transakcji, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny - wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, chyba że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) wierzyciel spełnił swoje świadczenie;
- 2) wierzyciel nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie.

Art. 10

1. Wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1, przysługuje od dłużnika, bez wezwania, równowartość kwoty 40 euro przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności.

3. Uprawnienie do kwoty, o której mowa w ust. 1, przysługuje od transakcji handlowej, z zastrzeżeniem art. 11 ust. 2 pkt 2.

Art. 11

1. Strony transakcji handlowej mogą ustalić w umowie harmonogram spełnienia świadczenia pieniężnego w częściach, pod warunkiem że ustalenie takie nie jest rażąco nieuczciwe wobec wierzyciela.

2. Jeżeli strony transakcji handlowej ustaliły w umowie, że świadczenie pieniężne będzie spełniane w częściach, uprawnienie do:

- 1) odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1,
- 2) kwoty, o której mowa w art. 10 ust. 1, oraz zwrotu poniesionych kosztów odzyskiwania należności, o których mowa w art. 10 ust. 2

- przysługuje w stosunku do każdej niezapłaconej części.

[Or. 10]

V. Omówienie powodów, dla których sąd odsyłający powziął wątpliwości w kwestii wykładni określonych przepisów prawa Unii Europejskiej, jak również związku, jaki dostrzega on między tymi przepisami a uregulowaniami krajowymi, które znajdują zastosowanie w postępowaniu głównym

- V.1** W sprawie rozpoznawanej przez sąd odsyłający powstała wątpliwość, czy łącząca strony, będące przedsiębiorcami, umowa najmu stanowi transakcję handlową rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Jedyne bowiem w razie uznania spornej umowy najmu za transakcję handlową zasadne będzie dalsze badanie powstania po stronie powódki (pозwanej wzajemnej) wierzytelności o zapłatę równowartości kwoty 40 euro, o której mowa w art. 10 ust. 1 oraz art. 10 ust. 3 w zw. z art. 11 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ww. ustawy, tj. badanie, czy powódce przysługuje lub przysługiwało roszczenie o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, o których mowa w art. 7 ust. 1 oraz 11 ust. 2 pkt 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ewentualnie czy żądanie zapłaty takiej kwoty w realiach rozpoznawanej sprawy stanowi nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 kodeksu cywilnego.
- V.2** Art. 4 pkt 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych stanowi transpozycję do polskiego porządku prawnego art. 2 ust. 1 dyrektywy [OMISSIS] nr 2011/7/UE.
- V.3** Art. 11 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych stanowi transpozycję do polskiego porządku prawnego art. 5 zd. 1. dyrektywy [OMISSIS] nr 2011/7/UE.
- V.4** Mimo zatem, że sprawa nie ma charakteru transgranicznego i podlega rozstrzygnięciu na podstawie przepisów prawa krajowego, istotne jest, aby wykładnia tychże przepisów była dokonana zgodnie z wykładnią odpowiednich przepisów prawa Unii Europejskiej, których transpozycję stanowią przepisy krajowe.
- V.5** W dyrektywie [OMISSIS] nr 2011/7/UE brak jest definicji transakcji prowadzącej do dostawy towarów lub świadczenia usług za wynagrodzeniem. Pojęcia te nie zostały również zdefiniowane w ustawie o terminach zapłaty [Or. 11] w transakcjach handlowych.
- V.6** Polskie prawo cywilne nie zna podziału dychotomicznego umów na umowy dostawy towarów oraz umowy o świadczenie usług. Polskiej cywilistyce znany jest podział umów na umowy regulujące: przeniesienie praw, używanie rzeczy, świadczenie usług i umowy regulujące stosunki kredytowe.

- V.7** Przez to w polskiej doktrynie prawa cywilnego zakres przedmiotowy transakcji handlowej jest rozumiany niejednolicie.
- V.8** Powszechnie przyjmuje się, że przez dostawę towarów, o której mowa w art. 4 pkt 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, nie należy rozumieć umowy dostawy stypizowanej w art. 605 kodeksu cywilnego, a polegającej na zobowiązaniu się dostawcy do wytworzenia rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku oraz do ich dostarczania częściami albo okresowo oraz zobowiązaniu się odbiorcy do odebrania tych rzeczy i do zapłacenia ceny, lecz należy przez to rozumieć każdą umowę przenoszącą własność lub prawo do rozporządzania towarem jak właściciel (tj. umowy sprzedaży, zamiany, dostawy i kontraktacji). Kładzie się zatem nacisk na aspekt ekonomiczny, nie zaś zbieżność terminologiczną kodeksu cywilnego oraz ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Uwzględniając, że w kodeksie cywilnym pojęcie towaru nie odnosi się wyłącznie do rzeczy, zaprezentowana interpretacja „dostawy towaru” pozwala - zdaniem części autorów - na podciągnięcie pod to pojęcie zarówno umów, których przedmiotem świadczenia charakterystycznego są rzeczy, jak i prawa własności intelektualnej. Z tak rozumianego zakresu zastosowania ustawy wyłączone są natomiast umowy najmu, dzierżawy czy leasingu. Udostępnienie „towarów” do czasowego używania nie mieści się bowiem w zakresie potocznie rozumianej dostawy.
- V.9** Nie budzi wątpliwości minimalny zakres pojęciowy świadczenia usług, bowiem - jak wspomniano wyżej - w cywilistyce funkcjonuje rozróżnienie grupy umów regulujących świadczenie usług, przy czym do umów tych na gruncie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych kwalifikuje się nie tylko te umowy, gdzie nacisk położony jest na staranne działanie (umowy o świadczenie usług *sensu stricto*, jak np. umowa zlecenia) [,] lecz również umowy rezultatu (umowy o świadczenie usług *sensu largo*, jak np. umowa o dzieło). Nawet najszersza wykładania literalna „świadczenia usług” nie pozwala jednak [Or. 12] do tej kategorii kontraktów zakwalifikować umów, których świadczenie charakterystyczne polega na odpłatnym oddaniu rzeczy do czasowego korzystania (np. umowy najmu, umowy dzierżawy lub umowy leasingu).
- V.10** Część doktryny wskazuje jednak na podobieństwo pojęć „odpłatnej dostawy towarów” i „odpłatnego świadczenia usług” użytych w ustawie o terminach zapłaty w transakcjach handlowych oraz w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 2174). Na gruncie ustawy o podatku od towarów i usług przez towar należy rozumieć rzeczy oraz ich części, a także wszelkie postacie energii (art. 2 pkt 6), przez dostawę towarów rozumie się przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel (art. 7 ust. 1), zaś przez świadczenie usług rozumie się każde świadczenie na rzecz osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, które nie stanowi dostawy towarów w rozumieniu art. 7 ustawy (art. 8 ust. 1). Przyjęcie tożsamości

pojęć na gruncie obu ustaw pozwoliłoby uznać umowę najmu za umowę o świadczenie usług.

V.11 Pomimo tego, że szerokie rozumienie umów odpłatnej dostawy towarów i umów o odpłatne świadczenie usług, analogiczne jak na gruncie ustawy o podatku od towarów i usług, pozwoliłoby na objęcie zakresem działania ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych większości umów zawieranych przez przedsiębiorców, w tym umów najmu czy dzierżawy, i odpowiadałoby potrzebie legislacyjnej wskazanej w motywie 3 dyrektywy [OMISSIS] nr 2011/7/UE, to postulat ten nie jest powszechnie przyjmowany. Wskazuje się przede wszystkim na to, że siatka pojęciowa prawa cywilnego, jako dziedziny prawa prywatnego, i prawa podatkowego, jako dziedziny prawa publicznego, jest znacząco różna. Utożsamianie zatem w jakimkolwiek stopniu tych samych pojęć użytych w dwóch odrębnych systemach prawa mogłoby doprowadzić do niepożądanych rezultatów, w tym zwłaszcza w zakresie jednolitości pojmowania określonych instytucji prawa i w konsekwencji - także jednolitości stosowania prawa. Dalej wskazuje się na autonomię prawa podatkowego wobec prawa prywatnego, a co za tym idzie i na autonomię pojęć prawa podatkowego. Różnice są tak daleko idące, że np. czynność prawna nieważna na gruncie prawa cywilnego z braku zachowania odpowiedniej formy, może stanowić dostawę towarów na gruncie prawa podatkowego, a przez to rodzić powstanie zobowiązania podatkowego.

V.12 Przeciwno kwalifikowaniu do transakcji handlowych w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy [Or. 13] o terminach zapłaty w transakcjach handlowych umów, których przedmiotem jest odpłatne oddanie rzecz do czasowego używania, wykładanego zgodnie z intencją europejskiego prawodawcy, zdaje się przemawiać motyw 2 dyrektywy [OMISSIS] nr 2011/7/UE. W przywołanym motywie wskazano, że w ramach rynku wewnętrznego większość towarów i usług dostarczanych jest przez podmioty gospodarcze innym podmiotom gospodarczym oraz organom publicznym na zasadzie odroczenia płatności, zgodnie z którą dostawca pozostawia swojemu klientowi czas na zapłacenie faktury, w terminie uzgodnionym przez strony, określonym w fakturze dostawcy lub przewidzianym przez prawo. W przypadku umów najmu lub dzierżawy nie dochodzi do spełnienia świadczenia charakterystycznego oraz do odroczenia płatności, bowiem świadczenie charakterystyczne ma charakter złożony (obejmuje świadczenie jednorazowe w postaci wydania przedmiotu najmu lub dzierżawy oraz - i przede wszystkim - świadczenie ciągłe w postaci znoszenia korzystania przez najemcę lub dzierżawcę z przedmiotu najmu lub dzierżawy), a świadczenie pieniężne charakter okresowy (o czym będzie mowa dalej) i płatne jest na początku („z góry”) lub po upływie („z dołu”) kolejnych okresów rozliczeniowych.

V.13 Również motyw 11 dyrektywy [OMISSIS] nr 2011/7/UE zdaje się przemawiać przeciwko kwalifikacji umów najmu i umów dzierżawy za

transakcje handlowe. W tym motywie z kolei wskazano, że dostawa towarów oraz świadczenie usług za wynagrodzeniem, do których ma zastosowanie dyrektywa, powinny obejmować także projektowanie i wykonawstwo robót publicznych oraz robót budowlanych i inżynierskich. Oznacza to, że prawodawca europejski uznał, iż mogą zachodzić wątpliwości, czy projektowanie i wykonawstwo robót publicznych oraz robót budowlanych i inżynierskich stanowi dostawę towarów lub świadczenie usług. Jednocześnie świadczenia te zbliżone są o wiele bardziej do świadczenia usług (wykazują o wiele więcej cech wspólnych ze świadczeniem usług) niż świadczenie, które polega na oddaniu rzeczy do czasowego korzystania. Można zatem poczynić założenie, że gdyby umowy obejmujące odpłatne oddanie rzeczy do czasowego korzystania miały być objęte dyrektywą nr 2011/7/UE, to - dla rozwiania wątpliwości interpretacyjnych - zostałyby to również wskazane w motywach dyrektywy.

- V.14** W orzecznictwie polskiego Sądu Najwyższego zarysowany problem interpretacyjny był raz jeden przedmiotem wykładni tego organu sądowego. W uzasadnieniu wyroku z dnia z dnia 6 sierpnia 2015 r. [OMISSIS] zapadłym na [Or. 14] gruncie art. 2 ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. Nr 139, poz. 1323), definiującego transakcję handlową w sposób podobny do art. 4 pkt 1 ustawy z dnia z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, Sąd Najwyższy wskazał, że *„Przy przyjęciu, że celem ustawy jest szeroka ochrona wierzyciela pojęcie umów o świadczenie usług obejmuje także umowy o czasowe korzystanie z rzeczy, np. najmu, dzierżawy, które w ścisłym znaczeniu nie są umowami o świadczenie usług.”*
- V.15** [OMISSIS] [référence à renvoi préjudiciel dans l’affaire C-330/16, dans laquelle la Cour n’a pas procédé à interpréter art. 2 et 3 de la directive 2011/7/UE]
- V.16** Wykładnia językowa i systemowa pojęcia „transakcji handlowej” prowadzi zatem do wniosku, że jego desygnaty nie obejmują umów najmu lub dzierżawy, jako że umowy te nie są umowami prowadzącymi do dostawy towarów lub do świadczenia usług za wynagrodzeniem. Z kolei wykładnia funkcjonalna przemawia za objęciem również tych umów działaniem dyrektywy nr 2011/7/UE i ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, bowiem umowy te stanowią dużą część profesjonalnego obrotu prawnego (obrotu gospodarczego), a dla wynajmujących (wyzierżawiających) często stanowią zasadniczą działalność gospodarczą i główne źródło przychodów, przez co opóźnienia w zapłacie czynszu najmu (czynszu dzierżawnego) mają negatywny wpływ na płynność finansową i komplikują zarządzanie finansami ich przedsiębiorstw. Konieczność zapobiegania takim skutkom została wskazana w motywie 3 dyrektywy nr 2011/7/UE. [Or. 15]

V.17 Artykuł 5 dyrektywy [OMISSIS] nr 2011/7/UE został transponowany do polskiego porządku prawnego prawie dosłownie przez przepisy art. 10 ust. 3 oraz art. 11 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Różnica terminologiczna dotyczy użycia w dyrektywie pojęcia „uzgodnienia harmonogramu płatności w ratach”, zaś w polskiej ustawie pojęcia „ustalenia harmonogramu spełnienia świadczenia pieniężnego w częściach”. Wskazane różnice terminologiczne nie przemawiają jednak za uznaniem, że polski ustawodawca chciał dyspozycję przepisu art. 11 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych ustanowić szerzej lub wężej, niż uczynił to prawodawca europejski w art. 5 zd. 1 dyrektywy. W polskiej cywilistyce bowiem jeden z najważniejszych podziałów świadczeń, jako przedmiotu zobowiązań, dotyczy wyróżnienia świadczeń jednorazowych, okresowych i ciągłych. Ponieważ trzecia grupa świadczeń – o charakterze ciągłym – nie ma znaczenia w niniejszej sprawie, istotne jest wskazanie *criterium divisionis* podziału świadczeń na jednorazowe i okresowe. Powszechnie się przyjmuje, że świadczenia jednorazowe charakteryzują się tym, że dla określenia treści i rozmiaru powinno zachowanie dłużnika nie trzeba odwoływać się do czynnika czasu. Świadczenie jednorazowe jest dokonywane oczywiście, jak każde zachowanie ludzkie, w pewnym dłuższym lub krótszym odcinku czasu, jednak element ten nie wpływa na treść i rozmiar świadczenia. Z kolei dla opisu treści i rozmiaru świadczeń okresowych konieczny jest element czasu. Są to bowiem czynności powtarzające się cyklicznie, w określonych z góry odstępach czasu. Z reguły polegają one na periodycznym spełnianiu świadczeń pieniężnych lub rzeczy zamiennych. Czynnikiem czasu wyznacza nie tylko treść świadczenia, ale także globalny ich rozmiar: im dłużej trwa stosunek zobowiązaniowy tego rodzaju, tym więcej świadczeń powinien otrzymać wierzyciel od dłużnika. Cecha ta różni świadczenia okresowe od świadczeń jednorazowych spełnianych częściami, przez [które] należy rozumieć rozłożenie świadczenia jednorazowego na raty. W tym wypadku bowiem rozmiar świadczenia jest od razu z góry określony i to bez odwoływania się do elementu czasu. Niezależnie bowiem od tego, na ile rat świadczenie zostanie rozłożone i na jaki okres – wielkość jego nie ulegnie zmianie. Z kolei świadczenie okresowe nie traci swojego charakteru i nie jest traktowane jako jednorazowe, tylko z tego względu, że zobowiązanie zostało zawarte na czas oznaczony. Tym samym niezależnie od tego, czy umowa najmu lub dzierżawy została zawarta na czas nieoznaczony, czy też na czas oznaczony, czynsz najmu płatny periodycznie, za kolejne okresy, jest traktowany jako świadczenie okresowe. **[Or. 16]**

V.18 Z powyższych względów wyklądania art. 11 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych i art. 5 zd. 1 dyrektywy [OMISSIS] nr 2011/7/UE może prowadzić do uznania, że przepisy te dotyczą jedynie tych wypadków, gdzie świadczenie dostawcy lub usługodawcy miało charakter jednorazowy, lecz zostało przez strony ustalone (uzgodnione), że będzie spełniane częściami (w ratach). Taka interpretacja prowadziłaby jednak do konstatacji, że nie jest możliwe nabywanie przez wierzyciela roszczenia o

zapłatę odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 2 pkt 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych oraz roszczenia o zapłatę równowartości w złotych polskich kwoty 40 euro, o której mowa w art. 10 ust. 1 i 3 w zw. z art. 11 ust. 2 pkt 2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (a na gruncie dyrektywy - w art. 3 ust. 1 i art. 6 ust. 1 w zw. z art. 5 zd. 2.) w razie powstania opóźnienia dłużnika w zapłacie kwot czynszu najmu lub dzierżawy za kolejne okresy rozliczeniowe. Uznanie prawidłowości tej wykładni przywołanych przepisów ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych i dyrektywy w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych mogłoby stanowić argument za przyjęciem, że ww. dyrektywą europejską i polską ustawą nie objęto umów, których świadczenie charakterystyczne polega na odpłatnym oddaniu rzeczy do czasowego korzystania (np. umowy najmu lub umowy dzierżawy), tj. że umowy te nie stanowią transakcji handlowych w rozumieniu obu wskazanych aktów prawnych.

V.19 Zaznaczyć jednak należy, że zaprezentowana w [pkt] V.18 wykładnia może prowadzić do skutków niedających się pogodzić z celami dyrektywy [OMISSIS] nr 2011/7/UE. Oznaczałoby to bowiem pozbawienie wierzycieli prawa do odsetek w wysokości i na warunkach wskazanych w dyrektywie oraz rekompensaty za koszty odzyskiwania należności także w sytuacji, gdy niewątpliwa transakcja handlowa została zawarta na czas oznaczony lub nieoznaczony (np. umowa o świadczenie usług księgowych zawarta na czas nieoznaczony, z płatnością wynagrodzenia za miesięczne okresy rozliczeniowe).

[signature]